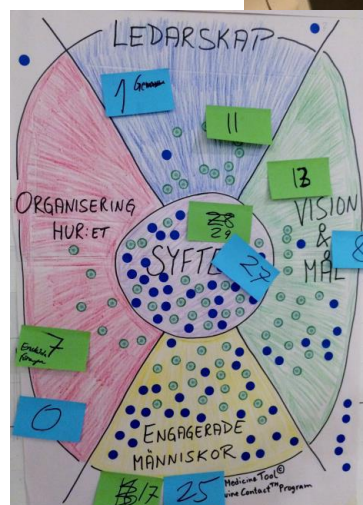

Verksamhetsberättelse 2015

Folkhälsorådet i Mölnåls stad

Innehåll

Folkhälsoarbetet i Mölndal.....	3
Folkhälsorådets arbete 2015	5
<u>Fokusområde: Delaktighet, inflytande och jämlik hälsa</u>	5
<u>Fokusområde: Barn och unga</u>	8
<u>Fokusområde: Åldrande med livskvalitet</u>	10
<u>Fokusområde: Goda levnadsvanor – Fysisk aktivitet och goda matvanor</u>	11
<u>Fokusområde: Goda levnadsvanor – Drogförebyggande arbete</u>	13
<u>Fokusområde: Utveckling och strategiska insatser</u>	15
Ekonomisk redovisning 2015.....	17
Ledamöter i folkhälsorådet	18

Folkhälsoarbetet i Mölndal

Folkhälsorådet initierar, samordnar och följer upp

Folkhälsorådets uppgift är att följa mölndalsbornas hälsa, sprida kunskap om hälsa och levnadsvillkor och att ta initiativ till olika insatser. Rådet ska också samordna och utvärdera folkhälsoarbete. En annan roll är att vara huvudman för utvecklingsprojekt där flera parter samverkar.

Ett framgångsrikt folkhälsoarbete förutsätter lokal förankring och bred samverkan mellan olika parter såsom kommunal verksamhet, primärvård, tandvård, studieförbund, församlingar, föreningar och andra organisationer och med enskilda mölndalsbor. I Mölndal är nätverket kring Hälsodisken Balansen en viktig mötesplats för lokala aktörer.

Som grund för arbetet finns ett avtal mellan Mölndals stad och Hälso- och sjukvårdsnämnden. Här regleras bland annat gemensam finansiering. Folkhälsorådet är sammansatt av förtroendevalda från staden och från hälso- och sjukvårdsnämnden samt tjänstemän från primärvården, tandvården, hälso- och sjukvårdsnämndens kansli och försäkringskassan. Folkhälsoplaneraren svarar för övergripande samordning och är anställd i Mölndals stad.

Nationellt folkhälsomål och regional policy

Det lokala folkhälsoarbetet knyter an till det nationella målet för folkhälsoarbetet - *Att skapa förutsättningar för en jämlik hälsa* - och till de nationella målområdena. Den regionala folkhälsopolicyns utmaningar för folkhälsa är vägledande. Folkhälsoarbetet syftar till att god hälsa fysiskt, psykiskt, socialt och mentalt. Det omfattar insatser som rör livsvillkor, livsmiljö och levnadsvanor .

Lokala fokusområden

Folkhälsorådet och kommunstyrelsen har pekat ut fyra prioriterade fokusområden för det lokala arbetet (kommunstyrelsen 2009). Inför arbetet med verksamhetsplan 2014-16 valde folkhälsorådet att betona tre av fokusområdena. Inför 2015 lyftes åter alla fyra områdena.

- **Delaktighet, inflytande och jämlik hälsa**
 - Fler mölndalsbor ska ha en vardag där miljö och bemötande främjar hälsa
 - Jämställd hälsa
 - Fler delaktiga när offentlig och ideell sektor samverkar
- **Barn och unga**
 - Barn och ungas psykiska hälsa ska vara god
- **Goda levnadsvanor**
 - Fler ska vara fysiskt aktiva i vardagen
 - Tonårstiden ska vara fri från tobak, alkohol och andra droger
- **Åldrande med livskvalitet.**
 - Äldre ska vara trygga i sitt närområde och kunna välja ett aktivt liv

Redovisning av verksamhet 2015

Redovisning av rådets verksamhet 2015 sker per fokusområde och omfattar också insatser av strategisk art. Budgeten omfattade totalt 1 462 000 kr, varav 55 000 kr var överflyttade projektmedel (statliga) för generellt föräldrastöd.

Budgeten har rymt verksamhet, en tjänst som folkhälsoplanerare, tillfälliga personalförstärkningar, lokaler och administrativa kostnader.

En uppföljning av folkhälsoavtalet och en redovisning över 2015 års verksamhet lämnades redan i januari 2016 till hälso- och sjukvårdsnämnden. Innehållet i den var snarlikt det som finns i den här verksamhetsberättelsen.

Folkhälsorådets arbete 2015

Fokusområde: Delaktighet, inflytande och jämlik hälsa

Fler mölndalsbor ska ha en vardag där miljö och bemötande främjar hälsa - Jämställd hälsa - Fler delaktiga när offentlig och ideell sektor samverkar

Insats	Form	Händelser under 2015
Jämlik hälsa - icke diskriminering 64 000 kr	<ul style="list-style-type: none"> Finansiering av föreläsning - An ordinary boy Fokusgrupper med samtal kring jämlikt bemötande och icke-diskriminering Initiativ till och sammanställning av en projektansökan till ESF- 	<p>Rådet finansierade en föreläsning som skedde i samband med att Mölndals museum visade fotoutställningen An ordinary boy om upplevelsen av att vara född i fel kropp. Fotografen föreläste under Kultur natt.</p> <p>Redan 2014 gjordes en översiktlig inventering av hur stadens förvaltningar arbetar med hbtq-frågor. Under våren 2015 fortsatte arbetet. Tre fokusgrupper genomfördes med gruppintervjuer på temat jämlikt bemötande och icke-diskriminering. Anställda inom olika verksamheter deltog, t ex bibliotek, förskola, socialtjänst. Samtalen gav underlag för en workshop med bl a verksamhetsutvecklare kring behoven av ökad kompetensutveckling och samordnat arbete inom staden. Arbetet förankrades i förvaltningschefgruppen och resulterade i en ansökan till Europeiska Socialfonden. Ansökan gäller ett drygt två årigt projekt med kompetensutveckling i mänskliga rättigheter, icke-diskriminering och normkritik för stadens samtliga chefer samt praktiskt arbete i verksamheterna. Beslut väntas i början av 2016.</p>
Mötesplats Möllan	<ul style="list-style-type: none"> Medverkan i förarbete med sikte på samverkan kring en mötesplats för alla, oavsett funktion 	Folkhälsoplaneraren har medverkat i inledande samtal inom ramen för ett uppdrag i staden att forma en mötesplats i kulturhuset Möllan/stadsbiblioteket där alla kan känna sig välkomna, oavsett funktionsförmåga. Tanken är ökad samverkan mellan kultur- och fritid, stadsbiblioteket, vård och omsorg samt social- o arbetsmarknad. Även hälsodisken Balansen berörs. Arbetet fortsätter 2016 o samordnas av vård och omsorg.
Integration 10 000 kr	<ul style="list-style-type: none"> Stöd till Öppet Hus på Torrekullas boende för ensamkommande ungdomar 	Folkhälsorådet gav finansiellt stöd till genomförandet av Öppet Hus på Torrekullas boende för ensamkommande ungdomar. Under en lördag i september bjöds barn och vuxna på musik, möten och lätt förtäring. Syftet var att berätta om verksamheten och bidra till möten mellan mölndalsbor och de nyanlända ungdomarna.

<p>Jämställdhet och jämställd hälsa</p>	<ul style="list-style-type: none"> Folkhälsoplaneraren är kontaktperson och deltar i det regionala nätverket runt <i>Strategi för jämställt Västra Götaland</i> 	<p>Mölndals stad har anslutit sig till arbetet med att förverkliga den regionala Strategin för jämställt Västra Götaland 2014-17. Folkhälsoplaneraren är kontaktperson gentemot länsstyrelsen och deltar i det regionala nätverket. Folkhälsoplaneraren sammanställde underlag om nuläget inför länsstyrelsens halvtidsuppföljning av strategin. Sprider kontinuerligt, via ordinarie kontaktvägar, goda exempel och kunskap om möjliga insatser för ökad jämställdhet mellan kvinnor och män.</p>
<p>Kvinnors hälsa – psykisk hälsa 25 000 kr</p>	<ul style="list-style-type: none"> Nätverksmöten för dialog och analys 	<p>Försäkringskassan rapporterar om att sjukskrivningar på grund av psykisk ohälsa ökar framför allt bland kvinnor i åldrarna 20-40 år. I slutet av 2014 initierades en dialog i Balansens nätverk kring möjligheten att samverka för att förebygga kvinnors ohälsa. Under våren skedde ytterligare träffar och bland annat representanter från mödra- och barnhälsovård deltog också. Dialogen sammanfattades i en sammanställning över både orsaker till psykisk ohälsa och möjliga insatser. Under året präglades sedan flera aktörers ordinarie arbete av diskussionerna.</p>
<p>Hälsoveckan – tema psykisk hälsa 25 000 kr</p>	<ul style="list-style-type: none"> Föreläsning under Hälsoveckan 	<p>Folkhälsorådet gav stöd till den årliga Hälsoveckan som äger rum i slutet av september och som arrangeras i samverkan mellan studieförbundet SV, Balansen och biblioteken i Mölndal. Temat under veckan var psykisk hälsa.</p>
<p>Samhällsarbete i bostadsområden - Bifrostprojektet 25 000 kr</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ekonomiskt stöd till samhällsarbete i bostadsområden och arbetet i Bifrost 	<p>Folkhälsorådet var drivande bakom initiativet till det som idag är <i>Samhällsarbete i bostadsområden och stadsdelar</i> och som sker i samverkan med boende och fastighetsbolag, men med kultur- och fritidsförvaltningen som huvudman. Arbetet syftar till social gemenskap, trygghet och delaktighet. Rådet har därefter gett stöd till arbetet i Bifrost under flera år. Under 2015 har samverkan skett med samtliga fyra områden kring bl a Föräldrar Emellan och genom att ungdomar från områdena medverkat i alkoholförebyggande arbete. Insatser görs också för integration och för möten mellan olika kulturer, generationer och sociala grupper.</p>
<p>Ökad samverkan med civilsamhället</p>	<ul style="list-style-type: none"> Medverkan vid Coompanions möte med föreningar Se även avsnittet Åldrande med livskvalitet 	<p>Coompanion bjöd i december in föreningar i Mölndal till en informationsträff och workshop om former för samverkan mellan ideella/civila sektorn och kommunerna. Folkhälsoplaneraren var kontaktperson vid inbjudans utformning och deltog även i mötet. Flera idéer om områden som kan vara intressanta för samverkan kom fram under mötet. Frågorna har tidigare lyfts fram av folkhälsorådet och kommer under 2016 att prioriteras via stadens övergripande målarbete.</p>

<p>Hälsodisken Balansen och lokalt nätverk</p> <p>25 000 kr</p> <p>Huvudsaklig finansiering sker via avtal HSN-Kultur o fritidsnämnden. Se även <i>Goda levnadsvanor</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Balansen samordnar program med aktiviteter, föreläsningar och mötesplatser för mölndalsborna • Nätverksträffar med ett 20-tal samarbetsparter för lokal samverkan • Rådet har gett ekonomiskt stöd till nätverksträffar och vissa aktiviteter, liksom till förstärkt samordning • Folkhälsoplaneraren medverkar i styrgrupp och i nätverk. Under året har formerna för fortsatt samverkan varit i fokus • Löpande rapportering sker till folkhälsorådet. 	<p>Folkhälsorådet stödjer hälsodisken Balansen i uppdraget att inspirera och stödja mölndalsborna att göra hälsosamma val. Syftet är att ge invånarna tillgång till sociala kontakter, sammanhang och nätverk. Balansen är även samverkansforum med drygt tjugo aktörer i nätverket (t ex primärvård, tandvård, studieförbund, församlingar, pensionärsföreningar, förvaltningar). Balansen sammansätter ett program varje termin och lämnar en egen verksamhetsberättelse.</p> <p>Under året har den psykiska hälsan varit i fokus, bl a via en serie föreläsningar på temat <i>Att möta vardagens stress</i>. Föreläsningen <i>Om vår sömn</i> drog flest besökare, 60 personer, andra föreläsningar lockade 40-50 personer. Totalt har programmet haft drygt 2 266 besök, varav föreläsningarna drygt 390 (18 % män) och de fysiska aktiviteterna 1 875 besök (11 % män). De fysiska aktiviteterna hade färre besök än året innan, men minskningen motsvarar i princip det lägre antalet tillfällen detta år. Samtalsgrupp smärta hade 55 besök fördela-de på fem träffar. Balansen arrangerar vissa aktiviteter i egen regi, några i samverkan med andra. Aktiviteter som Balansen marknadsfört, men inte medverkat till att genomföra ingår inte i statistiken.</p> <p>Temat vid vårens nätverksträff var Våld i nära relationer med information från socialtjänstens handläggare och diskussioner bland deltagarna. Vid andra träffen var temat hbtq-frågor, och normkritik som verktyg för icke-diskriminering.</p> <p>Balansen utgår från ett grundavtal om samverkan mellan staden (Kultur o Fritid) och HSN. Det aktuella avtalet för 2011-2014 förlängdes under 2015 och gäller även 2016. Bemanningen har finansierats av staden och samtliga vårdcentraler, som till och med 2015 bidragit finansiellt till 0,5 tjänst samordnare vardera. Inför 2016 gäller nya förutsättningar, eftersom vårdcentralerna inte längre kommer att bidra till bemanning.</p>
---	--	--

Vilka är de viktigaste effekterna (resultat/lärodomar) av insatserna?

Jämlik hälsa är det perspektiv som prioriteras i folkhälsoarbetet både internationellt och nationellt och på regional nivå. Frågor om mänskliga rättigheter och olika gruppers villkor har varit framträdande i debatten på olika sätt under året. Även lokalt har dessa frågor varit aktuella. Det finns intresse för att arbeta med frågorna, men samtidigt lyfts behovet upp av ”mer kunskap till fler”, dvs kompetensutveckling för både chefer och medarbetare i både staden och i andra organisationer. Flera olika initiativ och insatser som syftar till att minska skillnader i hälsa är på gång. Integrationsarbetet kommer att förstärkas under 2016 och redan befintliga samarbeten och strukturer blir då värdefulla.

Fokusområde: Barn och unga

Barn och ungas psykiska hälsa ska vara god

Insats	Form	Händelser under 2015
<p>Föräldrastöd 133 000 kr</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Föräldrar Emellan – två programblad med föreläsningar och information, för vår-och hösttermin. • Nätverksmöten för planering av Föräldrar Emellan-programmet • Föräldrar Emellan-arrangemang i Eklanda i samverkan med skola, fritidsgård och föreningar • Planering av två föräldrastödskurser • Erbjudande om föräldraträffar i Balltorp • Föräldracoach vid AquaMix • Samordnare för arbetet 	<p>Folkhälsorådet har under senaste åren svarat för ett utbud av föräldrastöd. Rådet samverkar med bland annat studieförbundet i att erbjuda kurser och inspirationskvällar för föräldrar som vill utvecklas i sin föräldraroll. En samordnare har arbetat ca 15 % med planering, föreläsingsprogram, marknadsföring och praktiskt genomförande. I program-bladet <i>Föräldrar Emellan</i> marknadsförs även föräldra-/familjestöd som erbjuds av andra.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Totalt ca 150 personer besökte årets fyra inspirationskvällar under året. Teman vid de tre första var <i>Friskvård för parrelationen</i>, <i>Närvaro i en digital värld</i>, liksom <i>Hundar bullar i luften—om upplevda krav och jämställt föräldraskap</i>. • Den fjärde inspirationskväll arrangerades i Eklanda och i samverkan med skolan. Förutom föreläsningen <i>Stärk relationen till ditt barn</i> fick föräldrarna träffa olika aktörer som arbetar för barn och ungas hälsa, bl a personal från fritidsgården och kyrkan, drogförebyggare och brottsförebyggare. Runt 40 besökare. • Sju träffar har erbjudits på dagtid för föräldrar med bebisar. Dessa har arrangerats av stadsbiblioteket med stöd från folkhälsorådet. Teman har varit bl a <i>Små barns självkänsla</i>, <i>Leva och leka giftfritt</i>, <i>Bra mat för ditt barn</i> och <i>Barn och språket</i>. Runt 50 besökare totalt. • Kursen Prep, friskvård för parrelationen, har genomförts av familjerådgivningen. Rådet har bekostat kursböcker. • Föräldrar med barn i aktiviteten AquaMix har vid fyra av höstens tillfällen fått möjlighet att träffa en föräldrarådgivare kring frågor som självkänsla, konflikter och gränssättning. Ett fåtal föräldrar, färre än under förra terminen tog chansen. • I Balltorp planerades en serie med fem träffar för ensamstående föräldrar, i samverkan med föräldracoach och familjecentralen. Av dessa genomfördes endast en träff, med ett fåtal föräldrar. • Två föräldrakurser planerades och annonserades under våren, men ingen av dem lockade tillräckligt många deltagare för att kunna starta. Familjeverkstan planerades i samverkan med studieförbundet SV och en kurs för tonårsföräldrar i samverkan med en fristående föräldrastödsledare.

Statistik 10 000 kr	<ul style="list-style-type: none">• Delfinansiering för inköp av statistik – barnfattigdom	Bidragit till finansiering för inköp av statistik över andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt utsatt situation, och fördelningen inom olika delar av staden.
-------------------------------	--	--

Vilka är de viktigaste effekterna (resultat/lärdomar) av insatserna?

Generellt föräldrastöd är en samhällsekonomiskt god satsning, men det är en utmaning att nå och locka föräldrar att delta. Göteborgs universitet genomförde, inom ramen för ett forskningsprojekt om effekten av föräldrastöd, telefonintervjuer med slumpvis utvalda föräldrar i Mölndal. Dessa hade inte deltagit i projektet. Frågor ställdes om deras intresse av föräldrastöd. Intervjuerna visade att föräldrar är intresserade av stöd, gärna via webb och i specifika frågor, men har svårt att hitta information om utbudet. Forskningsprojektet som sådant visade att föräldrastöd har effekt på både föräldrarnas och barnens psykiska hälsa.

Utifrån denna kunskap är det angeläget att utveckla former för stöd i föräldrarollen som attraherar dagens föräldrar. Det finns många möjligheter att utveckla och samordna stöd till föräldrar på nya arenor, t ex på webben, men också i samverkan med förskola och skola, och med föreningslivet eller civila sektorn. En reflektion som lyfts av pedagoger är att föräldrar behöver stöd i att våga tro på sig själva som föräldrar. En tendens är att man önskar allt gott till sina barn, och i den strävan ökar barnens tid med professionella pedagoger och undervärderar sin egen betydelse som förälder.

Fokusområde: Åldrande med livskvalitet

Äldre ska vara trygga i sitt närområde och kunna välja ett aktivt liv

Insats	Form	Händelser under 2015
Ökad samverkan för äldres hälsa och välbefinnande 44 000 kr	<ul style="list-style-type: none">• En process har inletts för att öka samverkan mellan föreningar, enskilda och kommunen i syfte att främja äldres hälsa och välbefinnande	<p>Folkhälsorådet initierade under våren ett ökat arbete för att minska ensamhet och främja hälsa och välbefinnande bland äldre. Som en bakgrund gjorde enhetschefen för vård och omsorg förebyggande verksamhet en presentation av det arbete som görs idag och det utbud och den service som staden erbjuder i dagsläget. I samband med presentationen konstaterades att en stärkt samverkan mellan staden och olika föreningar och andra aktörer i centrala Mölndal skulle vara värdefull. Genom ett tätare samarbete kan olika verksamheter komplettera varandra och resurser kan delas och användas effektivt.</p> <p>Under hösten påbörjades en process för att undersöka intresset för samverkan. En processledare har anlåtats för att ge stöd. Avsikten är att processen ska erbjuda bred delaktighet för berörda och intresserade. Ett första inledande möte hölls i september och ett 20-tal personer från 14 olika organisationer deltog. Vid mötet konstaterades att det finns stort engagemang och vilja att samverka. Det andra mötet skedde i december i syfte att planera för en fortsatt process. Runt 15 personer deltog. Dokumentation finns från bägge tillfällena.</p> <p>Våren 2016 planeras en större konferens enligt arbetsmetoden Open Space. Ambitionen är att konferensen ska nå många deltagare och att det då ska lyftas fram konkreta frågor och teman som man tillsammans kan arbeta vidare med i olika arbetsgrupper.</p>

Vilka är de viktigaste effekterna (resultat/lärdomar) av insatserna?

Rådets vilja att uppmärksamma äldres hälsa och välmående har mynnat ut i ett arbete som hittills lockat ett relativt stort antal deltagare. Arbetsformerna med bred delaktighet och medskapande metoder har hittills lett till ett kreativt arbetsklimat. Vid det första mötet konstaterades att det finns många engagerade personer, kunskap och stor vilja att verka för äldres hälsa och välbefinnande, men att strukturer för samverkan helt saknas. Detta gemensamma konstaterande är grunden för det fortsatta arbetet. Processen som nu inletts tillsammans med ett flertal föreningar och andra organisationer knyter an till initiativet från den politiska majoritetet i staden, om att utveckla formerna för samverkan med civilsamhället.

Fokusområde: Goda levnadsvanor – Fysisk aktivitet och goda matvanor

Fler ska vara fysiskt aktiva i vardagen – Minskat stillasittande

Insats	Form	Händelser under 2015
Öppen idrottshall och motion i Balltorp 10 000 kr	<ul style="list-style-type: none"> • Finansiering av ledare till eftermiddagsöppen idrottsverksamhet för barn i Balltorp • Stöd till köp av start- och målbanderoller 	<p>Vid tio tillfällen fredag eftermiddag, under både vårterminen hölls gymnastiksalen i Balltorpsskolan öppen för barn i 6-12 års ålder. Syftet var att erbjuda en positiv mötesplats. Ledare var två äldre ungdomar som anställdes av fritidsgården i Balltorp. Folkhälsorådet bidrog till en del av ledararvodet. Ett 20-tal barn deltog varje gång med en jämn fördelning av killar och tjejer.</p> <p>Folkhälsorådet bidrog även till inköp start- och målbanderoller inför motionslopp för barn under Balltorpsdagen i augusti 2015.</p>
Aqua-Mix 30 000 kr	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomiskt stöd till aktiviteter för överviktiga barn – fyra grupper under året 	<p>Barn som har övervikt och är i åldrarna 6-14 år erbjuds vattenaktiviteter i Streteredsbadet. Detta sker i samverkan mellan Barnmedicinmottagningen, Streteredsbadet, MASS - Mölndals Allmänna Simsällskap och folkhälsorådet. Syftet är fysisk aktivitet, rörelseglädje, gemenskap och stärkt självkänsla. Aqua Mix testades hösten 2010 och sedan dess har 20 grupper genomförts. Barnläkarna rekommenderar AquaMix och under året deltog drygt 20 barn, 14 killar och 7 tjejer. Totalt har cirka 70 barn deltagit (flera mer än en termin). Aktiviteterna erbjuds till subventionerat pris. Under hösten 2015 fanns möjlighet för föräldrar att under tiden som barnen var i vattnet, träffa föräldrarådgivare kring frågor om matsituationer, men även t ex självkänsla, konflikter och gränssättning. Endast ett fåtal föräldrar utnyttjade möjligheten</p>
Mera rörelse i skolan 4 000 kr	<ul style="list-style-type: none"> • Stegräknare till skolan 	<p>Grundskolan har en samverkan med Universeum och under 2015-16 deltar Sinntorpskolan (år 8), Västerbergsskolan (år 4) och Balltorpskolan (år 4) i ett projekt om hälsa. Eleverna har under året medverkat i att skapa utställningen som nu visas. En del elever har mätt sin fysiska aktivitet med hjälp av stegräknare. Folkhälsorådet har därför finansierat en klassuppsättning stegräknare. Målet är att eleverna ska få ökad kunskap om hälsa, men också ett stärkt samarbete mellan elever år 4 och 8. Projektet ska även ge beprövad erfarenhet.</p>
Minskat stillasittande och FaR – fysisk aktivitet på recept	<ul style="list-style-type: none"> • Insatser för att underlätta ökad utskrivning av FaR 	<p>Även under 2015 har insatser gjorts för att stödja primärvårdens arbete med FaR och stärka enskildas möjligheter att komma igång med fysisk aktivitet. Bland annat samordnades ett möte för dialog och information mellan vårdgivare inom Vårdval Rehab och handläggare</p>

45 000 kr	<ul style="list-style-type: none"> • Aktiviteter för lättare motion och avspänning 	inom vårdvalskansliet. Under året har personer med FaR fått delta i aktiviteter hos Balansen gratis eller till mycket låg kostnad. Rådet har bidragit till finansiering av några aktiviteter för lättare fysisk träning, bland annat Stärk din kropp, Capoeira och Rosenrörelser. Prova på erbjöds också under Hälsoveckan i september.
Nätverk primärvård	<ul style="list-style-type: none"> • Samordning av nätverk primärvård 	I nätverket ingår distriktssköterskor från samtliga vårdcentraler (privata och offentliga), lokala rehabaktörer och Balansens samordnare. Syftet är att stödja det hälsofrämjande arbetet och bli samordna aktiviteter som kan presenteras via Balansen. En kontinuerlig dialog sker kring fysisk aktivitet på recept, men även många andra frågor. Nätverket ingår i primärvårdens närområdesplan och är en del av det regelbundna lokala folkhälsoarbetet.

Andra viktiga insatser:

Cykla och gå till skolan	<ul style="list-style-type: none"> • På egna ben till och från skolan (tekniska förvaltningen) 	Tekniska förvaltningen driver kampanjen På egna ben till skolan. Under 2015 deltog 28 klasser med totalt 700 elever genom att gå och cykla till skolan. Folkhälsorådet gläds åt insatserna.
Mera cykel	<ul style="list-style-type: none"> • Arbete för ökat antal resor med cykel (tekniska förvaltningen) 	Tekniska förvaltningen driver sedan flera år arbetet för nya resvanor. Målet är att antalet cykelresor ska öka med 6 %. Regelbundet görs kampanjer, cykelvägarna förbättras och likaså servicen till cyklister i form av skyltar, cykelpumpar mm.
Minskat stillasittande bland äldre	<ul style="list-style-type: none"> • Träffpunkterna arrangerar träningspass med 200 deltagare varje vecka 	Träffpunkterna för seniorer arrangerar varje vecka olika former av träningspass som passar den som är äldre eller mindre rörlig. Varje vecka deltar runt 200 seniorer! Av dessa deltar runt 100 personer i sittgympa (varav 70 i Träffpunkten Möllan). Runt 45 personer tränar yoga, 25 deltar i supergympa, 10 tränar qigong och resten annan form av gympa eller stavgång.

Vilka är de viktigaste effekterna (resultat/lärdomar) av insatserna?

Att öppna idrottshallar och bemanna med ledare ger barn och ungdomar tillgång till en positiv mötesplats med möjlighet till spontan idrott och rörelse. De äldre ungdomar som anställs får möjlighet till extrajobb. Barn i olika åldrar möts. En enkel insats med många positiva effekter. Inom grundskolan har en ny funktion i form av en förste-lärare som samordnare för hälso- och miljöfrågor blivit en bra kontaktyta mellan den pedagogiska verksamheten och folkhälsoarbetet. Generellt sett är allt arbete som görs för att minska stillasittandet värdefullt!

Primärvårdsnätverket med en representant från varje vårdcentral upplevs värdefullt för informationsspridning och samverkan i det hälsofrämjande arbetet.

Fokusområde: Goda levnadsvanor – Drogförebyggande arbete

Tonårstiden fri från tobak, alkohol och droger

Insats	Form	Händelser under 2015
<p>Alkohol- tobaks- och drogförebyggande arbete</p> <p>181 000 kr</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kampanjen Tänk Om <ul style="list-style-type: none"> - Brev till föräldrar - Affischer –Tänk Om - Budskap på stadens webb, i Mölndal- Posten och radio p4 • Ungdomar har delat ut foldrar vid Systembolagen vid skolavslutning, höstlov och julhelg. • Föreläsningen Tobaksbarn för samtliga 7-9 skolor inkl. friskolor • Formulering av mål för gemensamt uppdrag kring ANDT • Start av nätverk för samverkan i ANDT-arbetet 	<p>ANDT-arbetet bygger på många aktörers medverkan och består av många olika insatser. Arbetet fokuserar på att begränsa tillgängligheten, begränsa de ungas efterfrågan och på opinionsbildning för att stärka normen om en tonårstid fri från alkohol, tobak och droger. Insatser görs för att stärka föräldrar i att sätta gränser och för att öka kunskapen om konsumtionen bland unga. Dessutom är avsikten att bidra till användning av strukturerade och effektiva arbetsmetoder. Stadens tillsynsroll är också viktig. ANDT-arbetet drivs och samordnas av brotts- och drogförebyggande samordnare och folkhälsosamordnare tillsammans.</p> <p>Mölndal deltar i den nationella kampanjen Tänk om. I samband med skolavslutning, novemberlov respektive jul och nyår har ett 20-tal ungdomar från Lindome-, Källered-, Åby- och Bifrostprojekten, liksom Balltorp delat ut flyers till vuxna, med budskapet att tonåringar och alkohol inte hör ihop. Inför höstens kampanjarbete hölls en informations-träff för samtliga ungdomar anställda i områdesarbetet Två ungdomar svarade sedan för att introducera dem som anmält sig att arbeta med kampanjen. Insatserna har skett utanför systembolagen i Mölndal och Källered samt på andra centrala platser.</p> <p>Under slutet av 2014 togs initiativ till ett nytt nätverk för ANDT-arbetet. Vid fyra tillfällen under året har representanter från grundskola, gymnasium, kultur och fritid samt socialtjänst och polis träffats. Syftet är att vidareutveckla det gemensamma ANDT-arbetet. På uppdrag av förvaltningscheferna i styrgruppen för SSPF (samverkan skola, socialtjänst, polis och fritid) har nätverket tagit fram dokumentet ”Inriktning och mål för ANDT-arbetet i Mölndal 2015-2017”. Arbetet fortsätter tillsammans med nätverket.</p>
<p>Föreningar kring gemensam policy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gemensam policy kring ANDT som tretton föreningar anslutit sig till • Stöd till föreningarna genom material, uppföljningsträffar och 	<p>Arbetet kring den gemensamma policyn för ANDT-förebyggande arbete gick vidare. Initiativet togs av elva föreningar 2013 och under 2014 arbetades policyn fram i samverkan mellan föreningarna och med stöd av SISU, Kultur och fritid samt projektledare via folkhälsorådet. Under 2015 anslöt två nya föreningar till den gemensamma policyn som nu är underskriven av totalt tretton föreningar, Tillsammans når de över 8000 aktiva. Under året har två uppföljningsträffar genomförts med föreningarna och kontinuerligt stöd ges till</p>

	föreläsningar	föreningarna vid behov i form av material eller enskilda träffar. Arbetet sker i samverkan med SISU idrottsutbildarna. Arbetet ligger i linje med den översyn av föreningsstödet som pågår inom Kultur och fritid. Det arbetet tar paus en tid framöver, men ANDT- samarbetet med föreningarna fortsätter.
--	---------------	---

Vilka är de viktigaste effekterna (resultat/lärdomar) av insatserna?

Andelen tonåringar som dricker alkohol är historiskt låg, lokalt såväl som nationellt och regionalt. Tänkbara orsaker till den minskade alkoholkonsumtionen är både att föräldrar har mindre tillåtande attityder till alkohol, och att det i landets kommuner under ett tiotal år bedrivits strukturerat, långsiktigt och samordnat förebyggande arbete. Under 2015 har det ANDT- förebyggande arbetet i Mölndal vidareutvecklats genom nystart av nätverksträffar och genom det gemensamt framtagna mål- och inriktningsdokumentet. Arbetet har förnyat den gemensamma grunden för arbetet och det nya nätverket gör det enklare att framöver samordna olika insatser. Nästa steg är att fastställa nätverkets arbetsformer och sprida kunskap i staden om det gemensamma ANDT- förebyggande arbetet.

Föreningarnas initiativ till och intresse för en gemensam policy i ANDT-frågor är fortsatt mycket värdefullt. Arbetet sker i dialog med föreningarna och utformas efter deras intresse och behov av stöd. Föreningarna har uttryckt att de uppskattar arbetssättet och stödet de får från staden och SISU. Samarbetet mellan föreningarna har gett mervärde, till exempel genom att en förening arrangerade en mycket uppskattad föreläsning om alkoholförebyggande arbete för föräldrar och tränare. Det finns dock en utmaning i att framöver behålla engagemanget från föreningarna. Under uppföljningsträffarna har vikten av regelbundna träffar och kontinuerligt stöd poängterats.

Fokusområde: Utveckling och strategiska insatser

Folkhälsoperspektivet ska finnas i verksamheternas vardag

Insats	Form	Händelser under 2015
Introduktion av nytt råd	<ul style="list-style-type: none"> Ny mandatperiod med introduktion av nya ledamöter Folkhälsorådet har haft fyra sammanträden 	Folkhälsorådet har haft fyra sammanträden under 2015. Presidiet har också träffats vid fyra tillfällen. Vid mandatperiodens första sammanträde gjordes en övergripande presentation över mölndalsbornas hälsa och livsvillkor och grundtankarna inom folkhälsoarbete. Vid övriga möten har det förebyggande arbetet bland äldre och Volontär i Mölndal presenterats, liksom Hälsodisken Balansen och Samhällsarbete i bostadsområden.
Arbetsformer för social hållbarhet	<ul style="list-style-type: none"> Initiativ till utveckling av rådets arbetsformer 	Presidiet har påbörjat ett arbete i syfte att föreslå förnyade arbetsformer för rådet, för att bättre kunna möta frågor om social hållbarhet och stödja Vision Mölndal 2022. Detta förankrades med kommunstyrelsens arbetsutskott i oktober. Rapportering sker i mars 2016.
Dialoger och kompetensutveckling för förtroendevalda 25 000 kr	<ul style="list-style-type: none"> Kompetensutveckling för rådets ledamöter och ledande politiker Dialogdag med HSN Västra Konferenser 	<p>En utbildnings- och dialogdag arrangerades i september och 16 förtroendevalda deltog. Förutom rådets ledamöter var det även ledamöter från kommunstyrelsen och nämndernas presidier. Jan Linde från Svensk förening för folkhälsoarbete föreläste och var dialogledare. Fokus var hur man som förtroendevald kan skapa förutsättningar för folkhälsa och socialt hållbar utveckling.</p> <p>Flera ledamöter deltog i en dialogdag som arrangerades i september av hälso- och sjukvårdsnämnden. Syftet var ett inledande samtal inför nya samverkansavtal 2017.</p> <p>De flesta av rådets ledamöter har haft möjlighet att delta vid konferenser och seminarier under året, bland annat om föräldrastöd och åldrande med livskvalitet. Tre av rådets ledamöter har deltagit i en utbildning i folkhälsovetenskap som arrangerats av Göteborgs stad.</p>
Verksamhetslogik 12 000 kr	<ul style="list-style-type: none"> Metodstöd för mål och utvärdering 	En föreläsning om verksamhetslogik som metod i arbetet med mål och uppföljningsarbete erbjöds chefer och verksamhetutvecklare i staden. Ett 70-tal personer lyssnade till Cornelia Björk från GR som föreläste. Metoden kan ge stöd i arbetet med att formulera mål och att analysera effekter, något som kan upplevas svårt i folkhälsoarbete och arbete för social hållbarhet, t ex vid insatser där effekten handlar om människors upplevelser eller beteenden, ibland på lång sikt. Samhällsarbete i bostadsområden gavs möjlighet att testa metoden med handledningsstöd.

<p>Välfärdsbokslut 10 000 kr</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rådet har beslutat att ta fram ett nytt välfärdsbokslut 	<p>Folkhälsorådet beslutade under hösten att ta fram ett nytt välfärdsbokslut som bör vara färdigt inför budgetprocessen våren 2016. Arbetet har påbörjats och sker i samverkan med stadsledningsförvaltningen och andra berörda verksamheter. Bokslutet ska bidra med kunskap som underlag för planering och fördelning av resurser.</p>
<p>Hållbarhetsveckan 24 000 kr</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Medverkan i planering och samordning av veckan • Finansiering föreläsning med John Holmberg, Chalmers • Medverkan i planering av seminarium 	<p>Staden arrangerade Hållbarhetsveckan för andra gången under våren. Veckan innebar en möjlighet för föreningar, organisationer, studieförbund, företag, enskilda personer och offentliga verksamheter att själva arrangera aktiviteter, bjuda in till samtal, loppis eller visa goda exempel. Folkhälsoarbetet var representerat i den arbetsgrupp som svarade för planering och samordning. De kommunala bolagen sponsrade tryck av program som gick ut till alla hushåll. Miljöarbetet och folkhälsoarbetet finansierade föreläsning med John Holmberg på temat <i>Hållbar utveckling med välbefinnande som drivkraft</i>. Folkhälsoplaneraren medverkade även i planering av ett välbesökt seminarium på temat <i>Hälsofrämjande arbetsplats</i> med Jan Winroth, Högskolan Väst och Eva L Johansson, Tanums kommun.</p>
<p>Nätverk och samverkan 4 000 kr</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nätverksarbete och erfarenhetsutbyte med andra kommuner • Konferens • Material och litteratur 	<p>Folkhälsoplanerarna från kommunerna inom Hälso- och sjukvårdsnämnd Västra samt en representant från Göteborg samlas regelbundet för utbyte av information och erfarenheter. Bland de teman som lyfts under året finns dels frågor relaterade till organisationsförändringar inom VGR och till den nya mandatperioden, dels frågor om hur folkhälsoarbetet i kommunernas kan utvecklas för att stödja en socialt hållbar utveckling, liksom om samverkan kring t ex välfärdsbokslut och statistik.</p> <p>Folkhälsoplaneraren deltog i den konferens som arrangerades av Mötesplats Social hållbarhet i Malmö i maj.</p>

Vilka är de viktigaste effekterna (resultat/lärodomar) av insatserna?

Den process som pågår i staden med att utveckla målstyrningen innebär att medvetenheten om folkhälsa och social hållbarhet ökar i stadens verksamheter och begreppen blir successivt mera konkreta. Folkhälsorådets insatser i form av utbildning och inspiration stödjer utvecklingen och välfärdsbokslut kommer att bli ett nytt gemensamt kunskapsunderlag. Perspektiven behöver framöver kontinuerligt finnas med i stadens budget- och målsamordningsprocess och nya arbetsformer för folkhälsorådet kan bidra till detta.

Ekonomisk redovisning 2015

Nedan redovisas budget och slutliga kostnader. Finansieringen av både folkhälsoråd och folkhälsoplanerare sker i samverkan mellan Hälso- och sjukvårdsnämnd Väster och Mölndal stad. Under 2014 har HSN bidragit med 701 000 kr och Mölndals stad med 705 000 kr.

Finansiering

Intäkter - Bidrag	Budget	Utfall
HSN	701 000 kr	701 000 kr
Staden	705 000 kr	705 000 kr
Föräldrastödsprojekt, överskott 2014	55 000 kr	55 000 kr
Intäkt föräldraföreläsning		3 000 kr
Totalt intäkter	1 461 000 kr	1 464 000 kr

Kostnader

Tjänst	Budget	Utfall
Lön inkl lönebikostnader samt lokal, telefon, it, utbildning etc	719 000 kr	728 000 kr
Summa tjänst	719 000 kr	728 000 kr

Insatser enligt verksamhetsplan	Budget	Utfall
Delaktighet, inflytande o jämlik hälsa	221 000 kr	174 000
Barns uppväxtvillkor inkl föräldrastödsinsatser	110 000 kr	133000
Åldrande med livskvalitet	30 000 kr	44 000
Goda levnadsvanor -Fysisk aktivitet och matvanor	85 000 kr	89 000
-Drogförebyggande arbete	225 000 kr	181 000
Utveckling och strategiskt arbete	71 000 kr	75 000
Summa verksamhet	742 000 kr	696 000 kr

Totalt kostnader	1 461 000 kr	1 424 000 kr
-------------------------	---------------------	---------------------

Resultat sammanfattning

	Budget	Utfall	Kommentarer
Intäkter	1 461 000 kr	1 464 000 kr	<i>50% av överskottet är medel från HSN, överförs till 2016</i>
Kostnader	1 461 000 kr	1 424 000 kr	
Överskott		+40 000 kr	

Ledamöter i folkhälsorådet

Förtroendevalda:

Pernilla Övermark (S) ordförande
Marianne Ahlberg (L) 1 vice ordförande
Merjem Maslo (M) 2 v ordförande
Georges Absim (S)
Gunilla Arneström (MP)
Dagmar Callgard (L)
Tomas Angervik (S)

Mölnads stad
Hälso- och sjukvårdsnämnd Västra
Mölnads stad
Mölnads stad
Mölnads stad
Mölnads stad
Hälso- och sjukvårdsnämnd Västra

Tjänstemän:

Lisbeth Bertilsson
Helena Magnusson
Ewa Åkerström
Caroline Oskarsson

Primärvården
Folktandvården
Försäkringskassan
VGR, Avdelning Folkhälsa

Stadens tjänstemän kan adjungeras vid behov

Lars Ekberg, näringslivschef

Mölnads stad, näringslivs- och
utvecklingsenheten

Sekreterare och föredragande

Hillevi Funck, folkhälsoplanerare

Mera information

Folkhälsoplanerare Hillevi Funck, Mölnads stad
Telefon: 031- 315 13 15
e-post: hillevi.funck@molndal.se